

VEM TAR ANSVAR FÖR ATT BEVARA GOTLÄNDSK FÅGELFAUNA?

Måns Hjernquist

Kungöörn som skadats av vindkraftverk som Länsstyrelsen beviljat!

GOTLAND HAR HÖG andel skyddsvärd natur i nationell jämförelse med flera unika naturvärden. Men det avspeglas inte i andel skyddad areal. Genomsnittet i EU för t.ex. SPA-områden är 12 % areal, men i Sverige är siffran bara 6 %. På Gotland är andelen ynkliga 2 %. SPA står för Särskilda Skyddsområden för fåglar och är en del i EU:s regelverk för att skydda naturvärden. Detta har vi åtagit oss att följa. Kommun och länsstyrelse har inte tagit ansvar för att bevara den gotländska naturen.

Att kommunen gärna exploaterar nya orörda områden har visats tydligt under senare tid. Men också Länsstyrelsen har tydligt visat att den inte tar ansvar för naturen. Orsaken kan ibland förklaras med att myndigheten inte mäktar med uppgiften eller har för knappa resurser. Men när det

gäller vindkraftsutbyggnad i värdefull natur kan myndigheten knappast förklara sin hållning med detta. Här handlar det enbart om inställning och om bristande kompetens.

Länsstyrelsen beslutar nämligen om tillstånd för vindkraftetablering, alldeles intill örnbö, mitt i deras revir eller i omedelbar närhet! Länsstyrelsen medger att det är förödande för de drabbade örnarna men försöker motivera sina beslut med att det finns "fler örnpär". Hur många par det ska finnas för att myndigheten, med naturvårdsansvar, ska ta hänsyn till enskilda par kan de inte svara på. På vilka juridiska grunder de kan förklara sina beslut på är också obesvarat. Vindkraften är t.ex. inte undantagen i artskyddsförordningen. Det görs avvägningar och bedömningar

heter det från myndigheten, men särskilt motiverade eller förklarade är de inte.

Utan att utreda följderna så planeras för en utbyggnad av stamnätet mellan Gotland och fastlandet, för att kunna göra en kraftig utbyggnad av vindkraften. Vindkraftverk orsakar skador på natur om den inte lokaliseras till ”rätt” områden. Men istället för att låta bli att etablera vindkraft i fel områden så försöker vindkraftsindustrin istället på olika sätt förminska problemen. Och myndigheterna reagerar inte.

Tobaksindustrins rapporter om hälsorisker vid rökning är förknippat med tveksamhet kring objektivitet. Tveksamheten handlar inte om vad vi tycker eller tror om skadeverkningarna, eller ens om vad som är sant eller inte – det handlar om hur innehållet kan ha vinklats, medvetet eller omedvetet. Konfirmationsbias, ett välbelagt mänskligt fenomen där vi selektivt använder information för att förstärka våra övertygelser och samtidigt blundar för sådant som motsäger dem. Nyligen presenterades en rapport kring vindkraftens effekter på fåglar (Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss – en syntesrapport). Vi förväntas se rapporten som en oberoende forskningsrapport, det är så den presenteras. Men rapporten har tagits fram i syfte att underlätta för vindkraftsutbyggnaden och är författad av flera inom vindkraftsindustrin. Visserligen har flera författare också en universitetstitel och det är den som också skyltas med – inte konsultinkomsterna eller anställningsbesked från vindkraftsbolag.

Rapporten är inte alltigenom dålig, men det finns tillräckligt mycket i innehållet som kan ifrågasättas för att rapporten inte kan fungera som underlag vid planering och prövning. Rapporten präglas av vinklade formuleringar. Den har även utelämnat

kritisk granskning och har inkluderat ovidkommande information, i syfte att övertyga läsaren om att negativa effekter av vindkraft skulle vara marginell. Eftersom det är en litteratursammanställning så finns bakgrundsmaterialet redan publicerat.

Det finns dessutom en mängd publicerat material som inte tagits med i rapporten och det kommer nya artiklar. Det är inte forskningsresultat som framhålls, utan det är författarnas sammanfattning av ett urval sådana. Författarnas tolkningar av vetenskapliga artiklar och deras bedömning av påverkan. Och det var idén med rapporten, den är tänkt att användas för att underlätta planering och prövning av vindkraft. Tjänstemän och beslutsfattare skulle slippa att själva läsa vetenskapliga rapporter utan serveras en kort sammanfattning på enkelt språk. Tanken med rapporten var kanske god men upplägget gjorde att det var dömt att misslyckas från början.

Rapporten har omgående hyllats inom vindkraftsindustrin, vilket är mindre förvånande. Inom den ideella naturvården och hos oberoende forskare finns istället mycket kraftfull kritik mot rapportens arbetsätt, långtgående slutsatser och faktainnehåll. Det är därför viktigt att bristerna nu blir belysta och uppmärksammade.

Den 6:e december meddelade Svea hovrätt att GOF:s överklagan ges prövningstillstånd, av tillståndet för vindkraftsparken på Mästermyr, där Vattenfall AB/Länsstyrelsen är motpart.